

„манияци и пантеисти“, а след година-две същия критик, прибира тия манияци за свои съредактори на списание с горолмно име; друг критик венцеслави начинающ поет, а когато поета закрепва — го отрича; трети критик защото схванал, че през глупостта е пътя на славата — дири само глупавото в творенията на писателите. И за нещастие на клетия Дон Кихот сам е омърсевял от глупости. Тогаз нашия политически живот не би зарегистрирал толкова парвенюта, че днес безчестието се счита за гражданствена добродетел, а честния деец за наивник. Тогаз нашия обществен живот би се отличавал с творчество, а не с поквара и гнилоост.

Печалното е, че даже към писатели като Страшимирова, често пъти съзнателно се устройват литературни хайки и по този начин се подрива не авторитета на Страшимирова, а изобщо се руши вярата, че със честно изпълнен дълг, може да се служи на родината.

Бихме посочили ред факти, ала работата ни, за да не нарушим единството и симетрията на силуета, не позволява това. И за да привършим характеристиката си за писателя не бива да се забравя, че още в ранна възраст Антон Страшимиров е народен учител и като такъв той е бил верен страж на народни правдини; че за свободолюбиви идеи и прямота в живота е търпял гонения от силните на деня; че по-после и като общественник и писател с достоинство е отстоявал на разбиранията си. Миналото на Страшимиров говори, че ако понякога е бил близо до компромис то се дължи на безкористно идейно разбиране, а не на комерчески съображения.

А спомнете си: на колцина това идейно и душевно просветление е присъщо? Малко ли съ тия от неговото поколение, които още от първите си стъпки на литературното и общественно политическо поле проявиха и не се срамят от простъпките и раболепието си? Колцина от колегите му го надминават по даровитост, а как се възеха те по стълбата на привилегиите?

Всякога е ценна моралната личност на писателя; а в епохи на разтление тя е насъщна. Щастие е за един народ в дни на упадък да има съвременници, които могат смело да кажат истината. Антон Страшимиров много пъти е бил безстрашен и неприклонен в онова, за което е убеден че заслужава честна поддръжка.

Той е едно щастливо съчетание на даровитост и етична последователност. И за това между малкото светли имена в нашия беден литературен и идеен живот сияе с особен ореол името Антон Страшимиров.